

ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ: КІЛЬКІСНІ І ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Бобровська Н.В.,

канд.екон.наук, старший викладач

кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

У структурі природних ресурсів досить важливе значення мають водні ресурси, які необхідні для життя усього живого на планеті. А сучасне їх використання перевищує за масштабами і темпами зростання усі найбільш інтенсивно використовувані у світі. Запаси води на Землі розподілені вкрай нерівномірно, де в одних регіонах планети – забезпечене населення, а в інших – її не вистачає. Але навіть у забезпечених регіонах водними ресурсами є гостра проблема якості води. Якість води на більшості території світу не відповідає нормативним вимогам, а порушення її норм досягло рівнів, які спонукають до деградації водних екосистем і зниження продуктивності водойм. Значний внесок у вирішення водогосподарських проблем регіонального й глобального рівня здійснюють міжнародні організації – Всесвітня комісія з води (World Commission on Water), Міжнародна мережа водогосподарських організацій (Water resources management should be organize), Інститут світових ресурсів (World Resources Institut), інші організації, а також — ООН.

Глобальна водогосподарська проблема, не дивлячись на заходи світового співтовариства з її вирішення, з кожним роком набуває усе більшої актуальності. Дефіцит водних ресурсів перетворюється для деяких країн світу у національну небезпеку, створюючи загрозу самому їх існуванню. Всесвітній економічний форум (ВЕФ) дефіцит прісноводних ресурсів відносить до одного з найважливіших викликів людству на сучасному етапі його розвитку. Дана ситуація зумовлюється рядом причин, з-поміж яких: географічні, економічні, екологічні, демографічні, політичні [1].

Існує кілька визначень водної безпеки. Згідно з джерелом «Водна безпека і глобальний порядок денний», ООН, 2013, водна безпека – здатність населення мати стійкий доступ до адекватної кількості прийнятної якості води для підтримки засобів до існування, добробуту людини і соціально-економічного розвитку; для захисту від пов'язаних з водою забруднень і лих; і для збереження екосистем у світовому кліматі та політичної стабільності [2].

Більш розгорнуте визначення водної безпеки та її концепція запропоновані в «Огляді водогосподарського розвитку в Азії, 2013». В даному документі дається не тільки оцінка стану водних ресурсів та їх використання в країнах Азії, але й закладається основа для досягненні безпечного водного майбутнього для народів Азії і всього Тихоокеанського регіону. Вказуються напрямки й пріоритети для наростаючих обсягів інвестицій, вдосконалення управління й зміцнення потенціалу

водогосподарських структур. При розробці аналітичної структури цього огляду, робоча група за підтримки Азіатського банку розвитку (АБР) підготувала спільне бачення водної безпеки. Її основне положення зводиться до того, що «...країни можуть користуватися благами водної безпеки, якщо вони успішно керують своїми водними ресурсами та послугами з метою: забезпечення адекватно функціонуючих систем водопостачання та каналізації у всіх громадах; підтримки таких галузей виробництва, як сільське господарство, промисловість та енергетика; розвитку придатних для життя міст і селищ; відновлення екологічного здоров'я річок і екосистем; створення життєздатних громад, які здатні адаптуватися до змін умов життя [2].

Сукупний обсяг води на планеті приблизно 1390 млн.км³, що забезпечує здійснення на ній всіх фізико-географічних й геологічних процесів і свідчить про її забезпеченість водними ресурсами. Але, якщо дослідити становище забезпеченістю прісними водами, зокрема річковим стоком, то сукупна величина дорівнює лише 2100 км³.

У середньому на одну особу на Землі, згідно з даними журналу «Prigoda. SU» припадає 24 646 м³ (24650000 літрів) води на рік. Але є країни, де ця величина перевищується в десятки разів – Французькій Гвіані (609 091 м³), Ісландії (539 638 м³), Гайані (315 858 м³), Сурінамі (236 893 м³), Конго (230 125 м³), Папуа Новій Гвінеї (121 788 м³), Габоні (113 260 м³), Бутані (113 157 м³); в інших країнах – в кілька разів – Канаді (87 255 м³), Норвегії (80134 м³), Новій Зеландії (77,305 м³), Перу (66 338 м³), Болівії (64 215 м³), Ліберії (61 165 м³), Чилі (54 868 м³), Парагваї (53 863 м³), Лаосі (53 747 м³), Колумбії (47 365 м³). Разом з цим існують практично «безводні» країни, де на одного їх жителя припадає менше 100 м³ води на рік (у Кувейті – лише 6,85 м³ на рік) [3].

Загальне світове споживання прісної води у тисячу разів перевищує рівень споживання усіх разом узятих видів промислової сировини і за одну добу досягає 10 км³, що дорівнює річному видобутку усіх видів корисних копалин. За останні три століття світове споживання води зросло більш ніж у 35 разів, кожні 20 років подвоювалося і досягло 3,9–4 тис. км³ на рік, а за деякими оцінками навіть перевищило вказану величину. Цей обсяг можна вважати «доступними водними ресурсами», що характеризують рівень світового економічного розвитку і сучасні інженерні та технологічні можливості у використанні вод [1].

Екологічні особливості водних ресурсів є необхідними умовами для життя суспільства і визначають можливість розвитку більшості галузей народного господарства регіонів світу. Питання щодо екологічної рівноваги обмеження втрат самовідновлювальної здатності є достатньо важливим, яке є наслідком екстенсивного і еколого-небезпечного використання водних ресурсів, незацікавленість господарств до запровадження водозберігаючих технологій. Оскільки проблема водної безпеки набуває планетарного характеру, її рішення також має набувати глобального масштабу й базуватися

на науково обґрунтованій стратегії. Важливим принципом у здійсненні заходів на шляху забезпечення водної безпеки людства має стати плановий науково-обґрунтований підхід до здійснення водогосподарських процесів.

Бібліографічний список:

1. Центр інтеграційних досліджень Євразійського банку розвитку : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eabr.org>.
2. Водная безопасность. Обзор водохозяйственного развития в Азии 2013: Оценка водной безопасности в Азиатско-Тихоокеанском регионе. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cawater-info.net/bk/14-4-1.htm>.
3. Водные ресурсы мира http://www.priroda.ru/item/1319_ru.pdf. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.priroda.ru/item/1319_ru.pdf.